

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ KANITA DAYALI PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK UYGULAMALARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Mehmet Güven
Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
mehmetguven@gazi.edu.tr

Arş. Gör. Sabire Kılıç
Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
sabirebahar@hotmail.com

Özet

Bilimsel ve profesyonel bir hizmet olarak psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri günümüzde eğitim sürecinin önemli ve vazgeçilmez bir boyutu haline gelmiştir. Bu alandaki çalışma ve uygulamaların bilimsel sürece ve kanıta dayalı olarak yürütülmesi, hizmetlerin daha etkili ve verimli olmasını sağlayacaktır. Bu bağlamda okul psikolojik danışmanlığı alanındaki uygulamaların ne derece kanıta dayalı olarak yürütüldüğünün ve kanıta dayalı uygulamaların etkililiğinin araştırılması önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada, okul psikolojik danışmanlarının kanıta dayalı okul danışmanlığı uygulamaları hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ilinde görev yapmakta olan 23 okul psikolojik danışmanı oluşturmuştur. Toplanan veriler betimsel ve frekans analizi yöntemleri kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre genel olarak rehber öğretmenlerin okulda yürüteceği çalışmaları öğrenci ihtiyacına yönelik belirledikleri, ihtiyaçları belirlemek için görüşme yöntemini daha çok kullandıkları ve kanıta dayalı uygulamaların avantajlarının olacağını düşündükleri belirlenmiştir. Araştırmanın sonucunda okul danışmanlığında kanıta dayalı uygulamaların kullanılmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okul danışmanlığı, kanıta dayalı uygulama, kanıta dayalı okul psikolojik danışmanlığı.

SCHOOL COUNSELORS' OPINIONS ABOUT EVIDENCE- BASED SCHOOL COUNSELING PRACTICES

Abstract

As a scientific and professional service, guidance and counseling has recently become an irreplaceable in educational system. Having services grounded on evidence in this area will help to increase the efficiency and effectiveness of the practices. In this respect, it is important to investigate the issue to understand whether the school counseling services are based on evidence. That's why; this study aims to investigate the school counselors' opinions about the evidence-based school counseling practices. In the study, semi-structured interview technique is used. The sample of the study consists of 23 school counselors working in Ankara. Descriptive and frequencies analysis are used to analyze the data. In results, it is found that school counselors determine the practices of the service according to the needs of the students and generally use the interview technique to find out these needs and most of these participants think that evidence-based practices are advantageous.

Keywords: School counseling, evidence-based practice, evidence-based school counseling.

GİRİŞ

Günümüzde eğitim sürecinin önemli ve vazgeçilmez bir boyutu haline gelen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, Türkiye’de 1950’li yılların başından itibaren kavram ve uygulama düzeyinde sürekli bir gelişim göstermektedir. Eğitim sürecinde bu hizmetlere duyulan ihtiyaca da dayalı olarak özellikle okul psikolojik danışmanlığı alanında uzmanlaşma ihtiyacı ve eğiliminin artış gösterdiği gözlenmektedir. Bununla birlikte yapılan çalışma ve uygulamaların bilimsel temellere ve kanıtlara dayalı olması, etkin müdahale yöntemlerinin kullanılması ve uygulamaların etkilerinin değerlendirilmesi önemli hale gelmiştir. Ayrıca günümüzde birçok alanda olduğu gibi çalışmaların görünür kılınması, verimliliğe ve hesap verebilirliğe verilen önemin artması psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde de kanıta dayalı bir yaklaşımı ve uygulamaları gündeme getirmektedir.

Kanıta dayalı uygulama yaklaşımının öncelikli olarak tıp alanında geliştirildiği ve araştırma ve klinik uygulamaların birleştirilmesi için ideal bir model olarak ortaya atıldığı görülmektedir (Haynes, Sackett, Gray, Cook ve Guyatt, 1997). Daha detaylı olarak incelendiğinde, kanıta dayalı tıp terimi 1990’ların başında Dr. Davit Sackett ve arkadaşları tarafından ortaya atılmış ve araştırmalardan elde edilen en iyi kanıtlar, klinik deneyim ve hastaya ait tercih ve değerlerin bir araya getirilmesi sonucu hastaya en iyi tıbbi yaklaşımın uygulanması şeklinde tanımlanmıştır (Haynes, Sackett, Gray, Cook ve Guyatt, 1996; Sackett, Rosenberg, Gray, Haynes ve Richardson, 1996). Günümüzde kanıta dayalı uygulama yaklaşımı sağlık ve eğitim sektörü de dâhil olmak üzere hemşirelik (Deaton, 2001), sosyal hizmetler (Thyer, 2004), psikoloji (Thorn, 2007), psikolojik danışma (Chwalisz, 2003), eğitim psikolojisi (Kratochwill ve Shernoff, 2003) gibi birçok hizmet alanı için uyarlanmaya ve uygulanmaya başlanmıştır. Bu anlamda ele alındığında, en genel ifade ile kanıta dayalı uygulamalar profesyonellerin kendi bireysel deneyim ve hizmetlerini olası en iyi kanıt göz önüne alarak uygulamalarını gerektirmektedir (Spring, 2007; Levant ve Hasan, 2008; Satterfield ve diğ., 2009).

Amerikan Psikoloji Derneği-APA (2006) kanıta dayalı uygulamaları; ulaşılabilen en iyi araştırma sonuçlarının danışanın özellikleri, kültürü ve tercihleri bağlamında klinik uygulamalarla bütünleştirilmesi olarak tanımlamıştır. Ollendick (2014) özellikle ruh sağlığı veya psikolojik yardım hizmetleri alanlarında kanıta dayalı uygulamaların önemine dikkat çekmiş ve bu alanlarda kullanılan tedavi yöntemlerinin kuramsal yönelimden bağımsız olarak objektif temellere dayandırılması ve bilimsel açıdan güvenilir olmasının gerekliliğini vurgulamıştır. Bununla birlikte, Shlonsky ve Gibbs’in (2004) kavramsal dayanağını oluşturdukları kanıta dayalı psikolojik yardım hizmetlerinin ilke ve uygulamaları alan yazınında temel oluşturmuştur. Kanıta dayalı okul danışmanlığı, kuramsal boyutunu bu kapsamda psikolojik yardım hizmetlerindeki kanıta dayalı uygulama yaklaşımlarından almıştır ve profesyonellerin kanıt ve bilimsel süreçleri kullanmasını gerektirmektedir. Dimmit, Carey ve Hatch (2007) bu süreçleri; ihtiyaçların belirlenmesi, uygulanacak müdahalelere karar verilmesi ve yapılan müdahalelerin değerlendirilmesi olarak tanımlamıştır. Thyer (2004) ise bu süreçleri; ihtiyacın cevaplanabilir bir soruya dönüştürülmesi, sorunun cevaplanmasında olası en iyi kanıtların bulunması, bulunan kanıtların geçerlik ve uygulanabilirlik açısından değerlendirilmesi, bulunan kanıtın deneyim ve danışan değerleri ile birleştirilmesi ve yapılan müdahalenin etkililiğinin değerlendirilerek kişisel gelişim için çalışılması olarak açıklamaktadır.

Kanıta dayalı uygulama yaklaşımı psikolojik yardım hizmetleri alanında araştırma ve uygulama arasındaki uçurumu azaltması ve yapılan müdahalelerin hesap verilebilirliğinin sağlanması açısından çok önemli bir gelişme olarak görülmektedir (Sexton, 1999; Wampold, Goodheart ve Levant, 2007). Özellikle psikolojik yardım alanında çalışmakta olan profesyonellerin sürekli olarak alanlarındaki gelişme ve yeniliklerden haberdar olmalarının ve bu alanlarda kendilerini geliştirmelerinin mesleki sorumlulukları içinde olduğu düşünüldüğünde (Thyer, 2004), kanıta dayalı uygulamaların bu alanlarda yaygınlaştırılması hizmetlerin daha etkili ve verimli olmasına katkı sağlayacaktır (Sexton, Schofield ve Whiston, 1997). Bu bağlamda okul psikolojik danışmanlığı alanındaki uygulamaların ne derece kanıta dayalı olarak yürütüldüğünün ve kanıta dayalı uygulamaların etkililiğinin araştırılması önemlidir. Bu nedenle bu araştırma ile okul psikolojik danışmanlarının kanıta dayalı okul danışmanlığı uygulamaları hakkındaki görüşlerinin ve uygulamalarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu çalışmada, okul psikolojik danışmanlarının kanıta dayalı okul danışmanlığı hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amacıyla nitel araştırma yöntemi ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu çalışmada kolay ulaşılabilen örneklem yöntemi kullanılmış ve araştırma çalışmaya gönüllü katılımcılarla yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ilinde görev yapmakta olan 23 okul psikolojik danışmanı oluşturmuştur. Araştırma grubunun 18'i (%78) kadın, 5'i (%22) erkek katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcıların 16'sı (%69) lisansını psikolojik danışma ve rehberlik alanında, 6'sı (%26) eğitimde psikolojik hizmetler alanında, 1'i (%5) ise psikoloji alanında tamamlamıştır. Katılımcıların çalıştıkları kurumlara göre dağılımları ise; 6'sı (%26) ilköğretim, 6'sı (%26) lise, 5'i (%21) ortaokul, 4'ü (%17) rehberlik ve araştırma merkezi, 2'si (%10) anaokulu şeklindedir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu; kişisel bilgilere (cinsiyet, kıdem, çalışılan kurum, mezun olunan bölüm) dair 4 soru ve katılımcıların kanıta dayalı uygulamalara yönelik görüşleri ile ilgili 11 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Formda yer alan açık uçlu soruların oluşturulmasında Dimmit ve diğ. (2007) tarafından psikolojik yardım alanlarında kanıta dayalı uygulamalara yönelik oluşturulan kuramsal çerçeve temel alınmıştır. Bu modelde, ihtiyaçların belirlenmesinde, hangi müdahalelerin kullanılması gerektiğine karar vermede ve yapılan müdahalelerin değerlendirilmesinde kanıtın ve bilimsel yöntemin kullanılması olarak üç boyut ele alınmıştır. Bu kapsamdan yararlanılarak geliştirilen görüşme formu sorularından bazıları aşağıda verilmiştir.

1. Okulda yürüttüğünüz faaliyet ve hizmetlerde kullanacağınız/kullandığınız müdahalelere nasıl karar veriyorsunuz?
2. Okulda yürüttüğünüz çalışmaların sonuçlarını ve etkilerini değerlendirebiliyor musunuz? Değerlendiriyorsanız nasıl?
3. Okulda yaptığınız çalışmalar ve sonuçları hakkında okul yönetimi ve öğretmenleri bilgilendiriyor musunuz? Bilgilendiriyorsanız nasıl?
4. Kanıta veya bilimsel bilgiye dayalı rehberlik ve psikolojik danışma uygulamalarının avantajları ve yararları olacağını düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız neler olabilir?
5. Siz yürüttüğünüz rehberlik ve psikolojik danışma uygulamalarının ne derece kanıta veya bilimsel bilgiye dayalı olduğunu düşünüyorsunuz? Neden?

Verilerin Analizi

Çalışmada, betimsel analiz yönteminden ve frekans analizinden yararlanılmıştır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Frekans analizi ise birimlerin nicel olarak görülme sıklığını ortaya koymaktadır. Frekans analizi sayesinde sıklığa dayalı bir sınıflama yapılabilmekte, öğelerin önem ve etki dereceleri hakkında yorumda bulunulabilmektedir (Tavşancıl ve Aslan, 2001).

Verilerin betimsel analizinde katılımcıların ifadeleri Dimmit ve diğ. (2007) tarafından belirtilen model kapsamında ihtiyaçları belirleme, uygulanacak müdahaleleri belirleme ve yapılan müdahaleleri değerlendirme temaları ve buna ek olarak kanıta dayalı uygulamalar hakkında görüşler şeklinde toplam 4 temada gruplandırılmıştır. Katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen yanıtlar bu boyutlarda analiz edilmiş ve ifade edilmiş sıklıklarına göre frekans analizi ile ortaya koyulmuştur.

BULGULAR

Verilerin betimsel analizi Dimmit ve diğ. (2007) tarafından geliştirilen kanıta dayalı okul danışmanlığı modeli kapsamında yapılmıştır. Bu amaçla yapılan analiz sonucunda katılımcıların kanıta dayalı okul danışmanlığı

kapsamında ihtiyacı belirlemeye yönelik olarak yaptıklarını belirttikleri müdahalelerin analizi Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: İhtiyaçların Belirlenmesi

Alt Temalar	Örnek İfadeler	Belirtme Sıklığı
Okulda yürütülen çalışma ve uygulama konularının ihtiyaçların belirlenmesi	Öğrenci ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik ihtiyaç analizi	15
	Yıllık çerçeve planındaki konulara göre	10
	Okulun özellik, ihtiyaç ve imkânlarına göre	5
	Öğrencilerle görüşmeler sonucunda	4
	Öğrencilerin yaş ve gelişim özelliklerine göre	4
	Öğrencilere uygulanan ölçme araçları sonuçlarına göre	2
Okulda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine duyulan ihtiyaçları belirlemek için kullanılan araçlar	Görüşme	8
	Problem Tarama Envanteri	7
	İhtiyaç Belirleme anketleri	6
	Gözlem	3
	Devamsızlık Nedenleri Anketi	3

Tablo 1'de verilen bulgular genel olarak incelendiğinde, katılımcıların çoğunluğunun okuldaki rehberlik servisine yönelik ihtiyaçları belirlemede öğrenci ihtiyacını merkeze aldıkları, bunu yıllık hazırlanan çerçeve planı doğrultusunda hareket etme, ihtiyaçları belirlemede görüşme tekniğini kullanma ve problem tarama envanterinden yararlanmanın izlediği görülmektedir.

Katılımcıların kanıta dayalı okul danışmanlığı kapsamında müdahaleleri belirlemeye yönelik olarak yaptıklarını belirttikleri çalışmaların analizi Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Müdahalelerin Belirlenmesi

Alt Temalar	Örnek İfadeler	Belirtme Sıklığı
Okulda yürütülen faaliyet ve hizmetlerde kullanılan müdahalelere karar verilme süreci	Yetkinlik ve yeterliğe göre	6
	Görüşmeler sonucunda	5
	Öğrencilerin ihtiyacına göre	2
	Rehberlik, idare ve öğretmenlerle işbirliği içinde karar veriyorum	2
	Rehberlik araştırma merkezinden aldığım eğitimler çerçevesinde müdahale ediyorum	2
Alan ile ilgili yararlanılan bilimsel araştırma ve yayınlar	İnternet	6
	Tez ve araştırma yazıları	6
	Takip ettiğim ve yararlandığım bir yayın yok	4

İlgili kitaplardan	3
Türk PDR Derneği yayınları	2

Tablo 2 incelendiğinde, müdahalelere karar vermede yetkinlik ve yeterliğin ilk sırada yer aldığı, bunu görüşmelerin izlediği görülmektedir. Katılımcıların müdahaleleri belirlemede yararlandıkları bilimsel araştırma ve yayınlar arasında internet, tez ve araştırma yazıları öncelikli olarak yer almaktadır.

Katılımcıların kanıta dayalı okul danışmanlığı kapsamında yaptıkları müdahaleleri değerlendirmeye yönelik olarak yaptıklarını belirttikleri çalışmaların analizi Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Müdahalelerin Değerlendirilmesi

Alt Temalar	Örnek İfadeler	Belirtme Sıklığı
Yapılan çalışmaların sonuçları ve etkileri hakkında nasıl değerlendirme yapıldığı	Öğrencilerle görüşerek	11
	Öğretmen görüşleri olarak	7
	Veli görüşleri olarak	7
	Ön-test ve Son-test uygulamaları ile	2
	Okul idaresinden alınan geri bildirimler ile	1
Yapılan çalışmaların ne sıklıkla değerlendirildiği	Çalışmaların sonunda	7
	Dönem sonunda	4
	Yılsonunda	3
	Ayda bir	1
	Rehberlik Hizmetleri yürütme kurulu toplantılarında	1
Yapılan çalışmaların değerlendirilmesinde kullanılan araçlar	Herhangi bir araç kullanmıyor	6
	Etkinlik değerlendirme formları	4
	Ön-test ve son-test formları	2
	Gözlem formları	2
	Memnuniyet Anketi (öğrenci, veli, öğretmen)	1
Yapılan çalışmalar hakkında okul paydaşlarının nasıl bilgilendirildiği	Toplantılar ile	13
	Yazılı raporlar ile	8
	Görüşmeler ile	6
	Duyurular ile	1
Okul paydaşlarının bilgilendirilmesi hakkındaki görüşleri	Bilgilendirmenin yararlı olacağını düşünüyorum	23
	Kurum içi koordinasyonu ve işbirliğini sağlama	6
	Rehberlik servisi çalışmalarının görünürlüğünü artırma	2
	Paydaşların rehberliği daha iyi anlamalarını sağlar	2

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların yaptıkları müdahaleleri değerlendirmede daha çok öğrenci görüşmelerini kullandıkları, bunu öğretmen ve veli görüşlerinin izlediği görülmektedir. Çalışmaların değerlendirilmesinin daha çok çalışma sonunda yapıldığı, yaptıkları çalışmalar hakkında okul paydaşlarını toplantılar aracılığı ile bilgilendirdikleri ve katılımcıların hepsinin yapılan çalışmalar hakkında okul paydaşlarının bilgilendirilmesini yararlı buldukları görülmektedir.

Katılımcıların kanıta dayalı okul danışmanlığına yönelik görüşlerine yönelik analizler Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4: Kanıta Dayalı Okul Danışmanlığı Hakkındaki Görüşleri

Alt Temalar	Örnek İfadeler	Belirtme Sıklığı
Kanıta dayalı okul danışmanlığı hakkındaki görüşler	Kanıta dayalı rehberlik ve psikolojik danışma uygulamalarının avantajları olacağını düşünüyorum	19
	Çalışmaların daha somut olmasını sağlar	3
	Çalışmalardan olumlu ve etkili sonuç alınmasını sağlar	2
	Sonuçların daha objektif değerlendirilmesini sağlar	2
	Sürecin daha iyi gözlemlenmesini sağlar	1
Yürütülen çalışmaların veya uygulamaların ne derece kanıta dayalı olduğu	Yaptığım çalışmaların genellikle bilimsel bilgiye ve kanıta dayalı olduğunu düşünüyorum	5
	Çoğunlukla kanıta dayalı değil	3
	Bu konuda daha profesyonel ve uygulamalı bir eğitime ihtiyaç olduğunu düşünüyorum	1
	Çok az ve düzenli değil	1

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların çoğunluğunun kanıta dayalı rehberlik ve psikolojik danışma uygulamalarının avantajlı olduğunu düşündükleri, bir kısmının da yaptıkları çalışma ve uygulamaların bilimsel bilgiye ve kanıta dayalı olduğunu düşündüğü görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma kapsamında güncel alan yazınında gelişmekte olan kanıta dayalı uygulamaların okul psikolojik danışmanlığına yansımaları incelenmeye çalışılmış ve bu amaçla okul psikolojik danışmanlarının kanıta dayalı okul danışmanlığına ilişkin görüşleri ve uygulamaları araştırılmıştır.

Araştırma sonucunda, katılımcıların çoğunun kanıta dayalı psikolojik danışma ve rehberlik uygulamalarının avantajlı olduğunu düşündükleri görülmüştür. Dimmit ve diğ. (2007) tarafından açıklanan kanıta dayalı okul danışmanlığı modelinde bununla tutarlı olarak kanıta dayalı uygulamaların birçok açıdan okul psikolojik danışmanı için avantaj ve yarar sağlayacağı belirtilmektedir. Sexton (1999) bu avantajların en önemlileri olarak, yapılan müdahalelerin hesap verilebilirliğinin ve etkililiğinin artmasını göstermiştir. Katılımcıların ifadelerine bakıldığında buna benzer olarak, “Çalışmaların daha somut olmasını sağlar” ve “Çalışmalardan olumlu ve etkili sonuç alınmasını sağlar” ifadeleri yer almaktadır. Alan yazınında bu konuda yapılan çalışmalar incelendiğinde, kanıta dayalı okul danışmanlığı konusunda Türkiye’de benzer bir araştırmaya rastlanmamıştır. Yurt dışında yapılan araştırmalarda ise benzer olarak kanıta dayalı uygulamalara yönelik olumlu tutum sergilendiği görülmüştür. Örneğin, Meslek terapistleri ile (Bennet ve diğ., 2003), halk sağlığı çalışanları ile (Heive ve diğ., 2011), fizik tedavi terapistleri ile (Jette ve diğ., 2003) kanıta dayalı uygulamalar hakkındaki görüşlerine yönelik yapılan araştırma sonuçlarında ortak olarak katılımcıların çoğunluğunun kanıta dayalı uygulamalara yönelik olumlu tutuma sahip oldukları ve kanıta dayalı uygulamaların gerekliliğine inandıkları bulunmuştur.

Araştırmada, katılımcıların bir kısmının yaptıkları çalışma ve uygulamaların kanıta dayalı olmadığını düşündükleri görülmüştür. Allen, Gharagozloo ve Johnson (2012) tarafından yapılan bir çalışmada, suiistimal edilmiş çocuklarla çalışan klinisyenlerin kanıta dayalı uygulamalar hakkındaki bilgileri ve kullanma düzeyleri araştırılmıştır. Araştırma sonucunda, klinisyenlerin çoğunluğu işe yarayan ve kanıtı bulunan tedavi yöntemlerini değil kendilerine yakın, tanıdık ve kolay gelen uygulamaları kullandıklarını belirttikleri görülmüştür. Bu açıdan bakıldığında, kanıta dayalı uygulamaların henüz tam olarak uygulanmadığı söylenebilir. Ancak Saygılı, Kaya, Songur ve Özer'in (2013) aile hekimlerinin kanıta dayalı tıp uygulamalarını kullanım durumları hakkında yaptıkları çalışmalarında, hekimlerin çoğunluğunun hastaları hakkında karar verirken kanıta dayalı uygulamalardan yararlandıklarını belirttikleri bulunmuştur. Bu bulgular ele alındığında, kanıta dayalı yaklaşımın tıp alanında daha uzun bir geçişinin olmasının profesyonellerin bu alandaki uygulamalarını etkiliyor olduğu düşünülebilir.

Araştırma sonucunda, katılımcıların kanıta dayalı okul danışmanlığı modelinin bir boyutu olan, okuldaki rehberlik servisine yönelik ihtiyaçları belirlemede öğrenci ihtiyacını merkeze aldıkları ve bu ihtiyaçları belirlemede görüşme tekniğinden ve problem tarama envanterinden yararlandıkları görülmüştür. Kanıta dayalı okul danışmanlığı modelinde ihtiyaçların belirlenmesi önemli bir boyut olarak ele alınmakta ve okul danışmanının okula dayalı her türlü veriye ulaşabilmesi ve görüşmeler, envanterler gibi ihtiyaç analizlerini kullanması gerekmektedir (Dimmit ve diğ., 2007; Shlonsky ve Gibbs, 2004; Thyer, 2004). Bu açıdan bakıldığında, katılımcıların ihtiyaçları belirlemede izledikleri yöntemin kanıta dayalı uygulamalarla tutarlı olduğu söylenebilir. Araştırma sonucunda, katılımcıların rehberlik servisi müdahalelerini yetkinliklerini temel alarak belirledikleri ve yararlandıkları bilimsel araştırma ve yayınların internetteki yazılar, tezler, makale, kitaplar ve dernek yayınlarını içerdiği görülmüştür. Kanıta dayalı okul danışmanlığı modeli kapsamında bu bulgu değerlendirildiğinde, uygulanacak müdahalenin belirlenmesinde profesyonelin yeterliğinin dikkate alınması önemlidir. Ancak en az onun kadar önemli olan başka bir boyutta alan yazınında en iyi sonuçları veren müdahale yollarının araştırılmasıdır. Bu araştırma sürecinde meta analiz çalışmalarının, sonuç araştırmalarının, etkililik araştırmalarının ve deneysel yöntemlerin dikkate alınması gerekmektedir (APA, 2006; Dimmit ve diğ., 2007; Shlonsky ve Gibbs, 2004). Bu boyuttan değerlendirildiğinde, katılımcıların bu konudaki uygulamalarının kanıta dayalı uygulamalar açısından eksik kaldığı söylenebilir.

Araştırmada, katılımcıların yaptıkları müdahaleleri değerlendirmede daha çok öğrenci görüşmelerini kullandıkları, çalışma değerlendirmesini çalışma sonunda yaptıkları, yaptıkları çalışmalar hakkında okul paydaşlarını toplantılar aracılığı ile bilgilendirdikleri ve katılımcıların hepsinin yapılan çalışmalar hakkında okul paydaşlarının bilgilendirilmesini yararlı buldukları görülmektedir. Kanıta dayalı okul danışmanlığı kapsamında ele alındığında, yapılan müdahalelerin etkililiğinin araştırılması çok kritik bir önem taşımaktadır ve müdahalenin etkilediği bütün paydaşlardan geri bildirim almayı ve alınan geri bildirim nicel özellikleri de içeren ölçekler yardımı ile birleştirilmesini ve sonrasında bu sonuçların bütün paydaşlarla paylaşılmasını gerektirmektedir (Dimmit ve diğ., 2007; Shlonsky ve Gibbs, 2004; Thyer, 2004). Yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ve değerlendirmelerin duyurulması boyutunda, katılımcıların uygulamalarının kanıta dayalı okul danışmanlığı kapsamında uygun fakat geliştirilebilir olduğu söylenebilir.

Kanıta dayalı psikoloji, kanıta dayalı psikolojik danışma ve kanıta dayalı okul danışmanlığı gibi kavramlar kuramsal çerçevede yeni gelişmeye başlayan konular olduğundan yurt dışı alan yazınında derleme çalışmalarına ve tanıtıcı yazılara rastlanmaktadır. Ancak, konu ile ilgili yurt içi alan yazınında çalışma yok denecek kadar azdır. Ülkemizde sunulan psikolojik yardım hizmetlerinin profesyonel bir meslek olarak yerini koruyabilmesi, hizmet kalitesinin artırılması ve verimliliğin ve hesap verilebilirliğinin sağlanması amacıyla bu konunun hem nitel hem de nicel araştırmalarla desteklenerek araştırılmasının alana büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Not: Bu çalışma 13- 15 Mayıs 2016 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen 7th International Congress on New Trends in Education – ICONTE'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Allen, B., Gharagozloo, L., & Johnson, J. C. (2012). Clinician knowledge and utilization of empirically supported treatments for maltreated children. *Child maltreatment*, 17(1), 11-21.

American Psychological Association (2006). Evidence-Based practice in psychology. *American Psychologist*, 61 (4), 271-285.

Bennett, S., Tooth, L., McKenna, K., Rodger, S., Strong, J., Ziviani, J., ... & Gibson, L. (2003). Perceptions of evidence-based practice: A survey of Australian occupational therapists. *Australian Occupational Therapy Journal*, 50(1), 13-22.

Chwalisz, K. (2003). Evidence-based practice: A framework for twenty-first-century scientist-practitioner training. *The Counseling Psychologist*, 31(5), 497-528.

Deaton, C. (2001). Outcomes measurement and evidence-based nursing practice. *Journal of Cardiovascular Nursing*, 15(2), 83-86.

Dimmit, C., Carrey, J. ve Hatch, T. (2007). *Evidence Based School Counseling: Making a difference with data driven practices*. Thousands Oaks, CA: Corwin.

Haynes, R. B., Sackett, D. L., Gray, J. M., Cook, D. L., & Guyatt, G. H. (1997). Transferring evidence from research into practice: 2. Getting the evidence straight. *Evidence Based Medicine*, 2(1), 4-6.

Haynes, R.B., D.L. Sackett, J.M.A. Gray, D.F. Cook, and G.H. Guyatt. (1996). Transferring Evidence from Research into Practice: The Role of Clinical Care Research Evidence in Clinical Decisions. *ACP Journal Club*, November/December, A14–A16.

Heiwe, S., Kajermo, K. N., Tyni-Lenné, R., Guidetti, S., Samuelsson, M., Andersson, I. L., & Wengström, Y. (2011). Evidence-based practice: attitudes, knowledge and behaviour among allied health care professionals. *International Journal for Quality in Health Care*, mzq083.

Jette, D. U., Bacon, K., Batty, C., Carlson, M., Ferland, A., Hemingway, R. D., & Volk, D. (2003). Evidence-based practice: beliefs, attitudes, knowledge, and behaviors of physical therapists. *Physical therapy*, 83(9), 786-805.

Kratochwill, T. R., & Shernoff, E. S. (2004). Evidence-based practice: Promoting evidence-based interventions in school psychology. *School Psychology Review*, 33(1), 34-48.

Levant, R. F., & Hasan, N. T. (2008). Evidence-based practice in psychology. *Professional Psychology: Research and Practice*, 39(6), 658-662.

Ollendick, T.H. (2014). Advances toward evidence based practice: Where to from here?. *Behavior Therapy*, 45, 51-55.

Sackett DL, Rosenberg WMC., Gray JAM, Haynes RB & Richardson WS (1996). Evidence Based Medicine: what is it and what isn't it. *British Med*, 312: 71-72.

Satterfield, J. M., Spring, B., Brownson, R. C., Mullen, E. J., Newhouse, R. P., Walker, B. B., & Whitlock, E. P. (2009). Toward a transdisciplinary model of evidence-based practice. *Milbank Quarterly*, 87(2), 368-390.

Saygılı, M., Kaya, S., Songur, C., & Özer, Ö. (2013). Aile Hekimlerinin Kanıta Dayalı Tıp Uygulamalarını Kullanım Durumları ve Bilgi Arama Davranışları. *SDÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(3), 104-110.

Sexton, T. L. (1999). *Evidence-based counseling: Implications for counseling practice, preparation, and professionalism*. ERIC Clearinghouse on Counseling and Student Services.

Sexton, T. L., Schofield, T. L., & Whiston, S. C. (1997). Evidencebased practice: A pragmatic model to unify counseling. *Counseling and Human Development*, 30(3). Love Publishing: Denver CO.

Shlonsky, A., & Gibbs, L. (2004). Will the real evidence-based practice please stand up? Teaching the process of evidence-based practice to the helping professions. *Brief Treatment and Crisis Intervention*, 4(2), 137-153.

Spring, B. (2007). Evidence-based practice in clinical psychology: what it is, why it matters; what you need to know. *Journal of Clinical Psychology*, 63(7), 611-631.

Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri, İstanbul: Epsilon Yayınları.

Thorn, B. E. (2007). Evidence-based practice in psychology. *Journal of clinical psychology*, 63(7), 607-609.

Thyer, B. A. (2004). What is evidence-based practice?. *Brief Treatment and Crisis Intervention*, 4(2), 167-176.

Wampold, B. E., Goodheart, C. D., & Levant, R. F. (2007). Clarification and elaboration on evidence-based practice in psychology. *American Psychologist*, 62(6), 616-618.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2003). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.